Lietas arhīva Nr. C-0313-18/5
ECLI:LV:OGRT:2018:0206.C24097717.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Ogrē 2018. gada 6.februārī

Ogres rajona tiesa šādā sastāvā
tiesnese Ž.Gaigale-Prudņikova
ar tiesas sēžu sekretāri I.Kronentāli,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA "/Nosaukums/" prasībā pret /pers. B/ par darba līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 18.maijā Ogres rajona tiesā saņemts SIA "/Nosaukums/" prasības pieteikums pret /pers. B/ par darba līguma atzīšanu par spēkā neesošu, kurā, pamatojoties uz Komerclikuma 139.^{3} panta pirmo daļu, 139.^{3} panta piekto daļu, 221.panta piekto daļu, lūdz atzīt 2016.gada 18.maija darba līgumu Nr. 5/2016, kas noslēgts starp prasītāju un atbildētāju par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža.

Prasītāja norāda, ka ar prasītājas 2016.gada 25.aprīļa dalībnieku sapulces lēmumu (dalībnieku sapulces protokols Nr. 4-2016) atbildētājs tika ievēlēts par prasītājas valdes locekli, nosakot valdes loceklim atlīdzību- mēnešalgu pirms nodokļu nomaksas 3627,65 EUR apmērā. 2016.gada 18.maijā attiecīgs ieraksts veikts Uzņēmumu reģistra komercreģistrā. 2016.gada 18.maijā prasītāja tās valdes locekļa-atbildētāja personā no vienas puses un atbildētājs no otras puses noslēdza darba līgumu Nr. 5/2016. Prasītājai nav padomes, savukārt prasītājas dalībnieku sapulce nekad nav apstiprinājusi vai devusi savu piekrišanu 2016.gada 18.maija darba līguma Nr. 5/2016 noslēgšanai, līdz ar to prasītāja uzskata, ka, 2016.gada 18.maija darba līguma Nr. 5/2016 noslēgšana ir tikai atbildētāja vienpusēja gribas izpausme, kas nekādā veidā nav tikusi saskaņota ar prasītājas dalībnieku sapulci un tādējādi nav saistoša prasītājai. Atbildētājs netika izpildījis arī Komerclikuma 221.panta piektajā daļā noteikto, proti, "valdei ir pienākums sniegt ziņas dalībnieku sapulcei par noslēgtajiem darījumiem starp sabiedrību un valdes locekli. Attiecīgi prasītāja uzskata 2016.gada 18.maija darba līgumu Nr. 5/2016, kas noslēgts starp prasītāju un atbildētāju par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža. Prasītājas ieskatā prasībai nav mantiska rakstura, jo prasītāja atzīst, ka atbilstoši Komerclikuma 221.panta astotajai daļai- valdes loceklim ir tiesības uz atlīdzību, kas atbilst viņa pienākumiem un sabiedrības finansiālajam stāvoklim. Atlīdzības apmēru nosaka ar padomes lēmumu, bet, ja sabiedrībai nav padomes, ar dalībnieku lēmumu", un, ka atbilstoši 2016.gada 25.aprīļa dalībnieku sapulces protokolam Nr. 4-2016 atbildētājs tika ievēlēts par prasītājas valdes locekli, kam noteikta atlīdzība 3627,65 EUR apmērā pirms nodokļu nomaksas, taču prasītāja neatzīst, ka starp prasītāju un atbildētāju nodibinātās tiesiskās attiecības apspriežamas pēc darba attiecību noteikumiem, uzskatot, ka ar 2016.gada 25.aprīli starp prasītāju un atbildētāju nodibinātās tiesiskās attiecības apspriežamas pēc pilnvarojuma līguma noteikumiem. 2015.gada 1.janvārī spēkā stājās Darba likuma grozījumi, ar kuriem no Darba likuma cita starpā tika izslēgta tā 44.panta trešā daļa, kas noteica, ka "ar kapitālsabiedrības izpildinstitūciju locekļiem slēdzams darba līgums, ja vien viņi netiek nodarbināti, pamatojoties uz citu civiltiesisku līgumu. Ja kapitālsabiedrības izpildinstitūciju locekļi tiek nodarbināti, pamatojoties uz darba līgumu, tas slēdzams uz noteiktu laiku". Darba likuma 44.panta trešās daļas izslēgšana liecina, ka likumdevējs ir atzinis- darba līgums nav uzskatāms par piemērotāko tiesisko instrumentu kapitālsabiedrības un tās valdes locekļa tiesisko attiecību organizēšanai.

2017.gada 30.jūnijā tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros lūdz noraidīt prasību pilnībā un piedzīt no prasītājas atbildētāja labā visus tiesāšanās izdevumus. Norāda, ka ar 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces lēmumu atbildētājs tika ievēlēts par prasītājas valdes locekli, nosakot mēnešalgu nevis atlīdzību pirms nodokļu nomaksas 3627,65 EUR. 2016.gada 18.maijā tika veikts ieraksts Uzņēmumu reģistrā un 2016.gada 18.maijā tika noslēgts darba līgums Nr. 5/2016. Kaut arī prasītāja prasības pieteikumā norāda, ka it kā nekad nav devusi savu piekrišanu šāda līguma noslēgšanai, faktiskā prasītājas rīcība apliecina, ka prasītāja bija ne tikai informēta par darba līguma noslēgšanas faktu un nekad nav iebildusi pret līguma tiesiskumu, bet pat bija iniciatore līguma noslēgšanai. Prasītāja norāda, ka starp pusēm pastāvēja pilnvarojuma līgums. Atbilstoši Civillikuma 2290.pantam, pilnvarojuma līgumu nodibina ar līdzēju vienošanos, taču šāda vienošanās nekad nav tikusi noslēgta- ne dalībnieku sapulcē 2016.gada 25.aprīlī, ne arī vēlāk, jo dalībnieku sapulces vairs netika sasauktas līdz pat 2016.gada 25.novembrim, kad to sasauca atbildētājs, lai rastu risinājumu un ziņotu par situāciju sabiedrībā, kas saistīta ar maksātnespējas pazīmju veidošanos sabiedrībā. Prasītājas dalībnieki ir /Nosaukums/, kuram pieder 50% sabiedrības daļas, SIA "/Nosaukums/", kuram pieder 25% sabiedrības daļas un /pers. G/, kurai pieder 25% sabiedrības daļas. Apgalvojums par savas piekrišanas nesniegšanu darba līguma noslēgšanai ir pretējs prasītājas sekojošai rīcībai- darba līgumu gatavoja grāmatvedības uzņēmums SIA "/Nosaukums/" (prasītājas 25% dalībnieks), kā arī minētās kompānijas darbiniece/valdes locekle /pers. H/ 2016.gada 18.maijā deklarēja atbildētāju Valsts ieņēmumu dienestam kā prasītājas darbinieku, un arī turpmāk katru mēnesi sniedza VID atskaites par atbildētāju kā valdes locekli- darbinieku. Norāda, ka 2016.gada 18.maijā atbildētājam kā valdes loceklim vēl nebija piekļuves EDS sistēmai, lai ievadītu informāciju par sevi kā darbinieku, šādu pieeju atbildētājs ieguva 2 dienas vēlāk. Tādējādi ir secināms, ka jautājumu- kādas tieši attiecības pastāvēs starp prasītāju un atbildētāju- pilnvarojuma vai darba līguma, neizlēma atbildētājs, bet tieši prasītāja ar savām aktīvām darbībām. Pretējā gadījumā, sabiedrības dalībniekam, sniedzot sabiedrībai grāmatvedības pakalpojumus, jau pirmajā VID atskaišu sniegšanas mēnesī būtu jāapstrīd šāda darba līguma spēkā esamība. Taču notika tieši pretējais- ne darba līguma darbības laikā, ne tā uzteikuma laikā, ne 2016.gada 25.novembra sabiedrības dalībnieku sapulces sasaukšanas laikā, kad dalībnieki tika informēti par sabiedrības naudas līdzekļu trūkumu darba algu izmaksu veikšanai, ne brīdinājuma nosūtīšanas laikā par atbildētāja nodomu sniegt maksātnespējas pieteikumu tiesā, ne savos iebildumos pret maksātnespējas pieteikuma sniegšanu tiesā, ne tiesiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas laikā, prasītāja nekad nav apstrīdējusi faktu, ka starp pusēm pastāv darba tiesiskās attiecības. Atbildētājs norāda, ka viņa darba pienākumi tika noteikti amata aprakstā, kas ir darba līguma neatņemama sastāvdaļa un darba pienākumu veikšanu iniciēja tieši prasītāja, tad ir tikai likumsakarīgi, ka šādu pienākumu veikšana tiek noteikta darba līgumā, jo tie pārsniedz Komerclikumā noteiktā valdes locekļa pienākumu apjomu. Atbilstoši Komerclikuma 301.pantam valdes loceklim ir sabiedrības vadīšanas un pārstāvniecības funkcija. Taču kā tas izriet no atbildētāja veikto pienākumu un darbu apjoma, tad atbildētājs veica daudz plašāku funkciju apjomu, līdz ar ko pamatoti tika noslēgts darba līgums. Atbildētājs savos paskaidrojumos atsaucas uz 2008.gada 26.novembra Augstākās tiesas spriedumu lietā Nr. SKC-437.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis /pers. J/ prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem.

Atbildētājs/pers. B/ tiesas sēdē lūdza prasību noraidīt, paskaidroja, ka 2016.gada 25.aprīļa prasītājas dalībnieku sapulces protokola tekstu ir sastādījis pats un saskaņojis tā tekstu ar dalībniekiem, līdz 2016.gada 18.maijam no dalībniekiem nebija citu piedāvājumu par kāda cita līguma noslēgšanu.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausoties pušu paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējot lietā iegūtos pierādījumus un lietas materiālus to kopumā, atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma pilnībā.

No 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" (turpmāk dalībnieku sapulces protokola tekstā- Sabiedrība) dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 izriet, ka sapulcē piedalījās dalībnieki: /Nosaukums/, kuram pieder 50 sabiedrības pamatkapitāla daļas, SIA "/Nosaukums/", kuram pieder 25 sabiedrības pamatkapitāla daļas un /pers. G/, kurai pieder 25 Sabiedrības pamatkapitāla daļas, kuri ir nolēmuši veikt izmaiņas Sabiedrības valdē, proti, ievēlēt par Sabiedrības valdes locekli /pers. B/, personas kods /personas kods/, dzīvo /adrese A/, nosakot mēnešalgu pirms nodokļu nomaksas 3627,65 EUR.

Lietas materiālos nav pierādījumu tam, ka minētais 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokolā ietvertais lēmums par /pers. B/ ievēlēšanu valdes locekļa statusā ar mēnešalgu 3627,65 EUR pirms nodokļu nomaksas tiktu apstrīdēts.

2016.gada 18.maijā starp prasītāju kā darba devēju un atbildētāju kā darbinieku noslēgts darba līgums Nr. 5/2016, kura 1.1.apakšpunkts noteic, ka, pamatojoties uz darba devēja 2016.gada 25.aprīlī dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016, darbinieks stājas darbā pie darba devēja un darba devējs pieņem darbinieku darbā par prasītājas, proti, SIA "/Nosaukums/" valdes locekli, saskaņā ar Profesiju klasifikatoru profesijas starptautisko kodu 1120 14. Darba līguma 1.3.apakšpunkts noteic, ka darba līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku. Darba līguma 2.1.apakšpunkts noteic, ka darbiniekam tiek noteikta mēneša darba alga pirms nodokļu nomaksas 3627,65 EUR bruto.

No lietas materiāliem (lietas 20.lpp.) redzams, ka 2016.gada 18.maijā grāmatvede /pers. H/ sniegusi ziņas par prasītāja-SIA "/Nosaukums/" darba ņēmējiem Valsts ieņēmumu dienestam, norādot /pers. B/, personas kods /personas kods/.

No datiem Tiesu informatīvajā sistēmā par SIA "/Nosaukums/" valdi redzams, ka /pers. H/ ir minētās SIA "/Nosaukums/" valdes locekle ar tiesībām pārstāvēt to atsevišķi kopš 2008.gada 22.decembra.

No 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 izriet, ka SIA "/Nosaukums/" ir prasītājas dalībnieks, kuram pieder 25 sabiedrības pamatkapitāla daļas.

Valsts ieņēmumu dienesta 2017.gada 3.jūlija izziņa Nr. 31.1-8.5/166684 apstiprina, ka saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo informāciju, /pers. B/, personas kods /personas kods/, laikā no 2016.gada 18.maija līdz 2016.gada 23.decembrim bija darba ņēmējs SIA "/Nosaukums/", NMR kods 40103724018.

Komerclikuma 301.pants noteic, ka valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību. Valde pārzina un vada sabiedrības lietas. Tā atbild par sabiedrības komercdarbību, kā arī par likumam atbilstošu grāmatvedību. Valde pārvalda sabiedrības mantu un rīkojas ar tās līdzekļiem atbilstoši likumiem, statūtiem un akcionāru sapulces lēmumiem.

No atbildētāja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 saturs ticis apspriests ar visiem dalībniekiem, prasītājas pārstāvis to neapstrīdēja, turklāt apstāklis, ka 2016.gada 18.maijā grāmatvede /pers. H/ (SIA "/Nosaukums/", kas ir prasītājas dalībniece, valdes locekle) sniegusi ziņas par darba ņēmējiem Valsts ieņēmumu dienestam, norādot /pers. B/, personas kods /personas kods/, tikai apstiprina to, ka faktu, ka tiešām 2016.gada 25.aprīlī SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 saturs ticis apspriests ar visiem prasītājas dalībniekiem, kuri bija izlēmuši ievēlēt atbildētāju /pers. B/ valdes locekļa statusā, nosakot viņam mēnešalgu, proti, nodibinot ar atbildētāju darba tiesiskās attiecības.

Prasītāja celto prasību ir pamatojusi ar Komerclikuma $139.^3$ panta pirmo, piekto daļu.

Komerclikuma $139.^3$ panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 un 2016.gada 18.maija darba līguma noslēgšanas brīdī) noteica, ka, ja sabiedrība slēdz darījumu ar valdes vai padomes locekli vai saistīto personu, padome vai, ja tādas nav, dalībnieku sapulce apstiprina darījuma slēgšanu vai dod piekrišanu darījuma slēgšanai. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību statūtos var noteikt kārtību, kas atšķiras no šajā daļā minētās darījumu slēgšanas kārtības.

Savukārt piektā daļa noteica, ka darījums starp sabiedrību un tās valdes vai padomes locekli stājas spēkā tikai pēc tam, kad šo darījumu apstiprinājusi padome vai dalībnieku sapulce.

Tiesa atzīst, ka no 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 nepārprotami izriet SIA "/Nosaukums/" dalībnieku piekrišana ievēlēt /pers. B/ par valdes locekli, nosakot viņam mēnešalgu, proti, piekrišana nodibināt ar viņu darba tiesiskās attiecības, proti, dalībnieku sapulce 2016.gada 25.aprīlī devusi savu piekrišanu un apstiprinājusi savu vēlmi nodibināt ar /pers. B/ darba tiesiskās attiecības.

Komerclikuma 221.panta piektā daļa (redakcijā, kas bija spēkā 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 un 2016.gada 18.maija darba līguma noslēgšanas brīdī) noteica, ka valdei ir pienākums sniegt ziņas dalībnieku sapulcei par noslēgtajiem darījumiem starp sabiedrību un dalībnieku, padomes locekli vai valdes locekli.

Prasītāja uzskata, ka atbildētājs minēto likuma normu nav ievērojis. Tiesa atzīst, ka nepamatoti prasītāja apgalvo, ka atbildētājs minēto likuma normu nav ievērojis, jo no 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 nepārprotami izriet SIA "/Nosaukums/" dalībnieku piekrišana ievēlēt /pers. B/ par valdes locekli, nosakot viņam mēnešalgu, proti, piekrišana nodibināt ar viņu darba tiesiskās attiecības, turklāt apstāklis, ka 2016.gada 18.maijā grāmatvede /pers. H/ (SIA "/Nosaukums/", kas ir prasītājas dalībniece, valdes locekle) sniegusi ziņas par SIA "/Nosaukums/" darba ņēmējiem Valsts ieņēmumu dienestam, norādot /pers. B/, personas kods /personas kods/, tikai apstiprina to faktu, ka tiešām 2016.gada 25.aprīlī SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 saturs ticis apspriests ar visiem prasītājas dalībniekiem, kuri bija izlēmuši ievēlēt atbildētāju /pers. B/ valdes locekļa statusā, nosakot viņam mēnešalgu, proti, nodibinot ar atbildētāju darba tiesiskās attiecības, proti darba līguma noslēgšanas fakts bija izlemts 2016.gada 25.aprīļa dalībnieku sapulcē, līdz ar to tas prasītājas dalībniekiem nav palicis nezināms.

Komerclikuma 221.panta astotā daļa (redakcijā, kas bija spēkā 2016.gada 25.aprīļa SIA "/Nosaukums/" dalībnieku sapulces protokola Nr. 4-2016 un 2016.gada 18.maija darba līguma noslēgšanas brīdī) noteica, ka valdes loceklim ir tiesības uz atlīdzību, kas atbilst viņa pienākumiem un sabiedrības finansiālajam stāvoklim. Atlīdzības apmēru nosaka ar padomes lēmumu, bet, ja sabiedrībai nav padomes, — ar dalībnieku lēmumu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 26.novembra sprieduma lietā Nr. SKC-437/2008 atzīts, ka "vairāki Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas argumenti par labu tam, ka noslēgts pilnvarojuma līgums, Senāta vērtējumā nav balstīti uz likuma pareizu iztulkojumu un nav pietiekami, jo nedod atbildi, kāpēc Rīgas pašvaldības SIA "X" valdes priekšsēdētāja funkciju izpildei pilnvarojuma līgums ir piemērotāks nekā darba līgums un kādi pierādījumi apstiprina pušu gribu noslēgt pilnvarojuma līgumu." "Valdes locekļus sabiedrībās ar ierobežotu

atbildību var atsaukt ar dalībnieku sapulces lēmumu, bet akciju sabiedrībās ar padomes lēmumu, nepiemērojot Darba likuma noteikumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, taču ievērojot Komerclikuma 224. un 306.panta prasības.

Komerclikuma 224.panta ceturtā daļa (reakcijā, kas bija spēkā 2016.gada 1.decembrī) noteica, ka valdes locekli var atsaukt ar dalībnieku lēmumu. Ja sabiedrībai ir padome, tā var atstādināt valdes locekli no amata līdz dalībnieku sapulcei, bet ne ilgāk kā uz diviem mēnešiem.

No lietas materiāliem (lietas 26.lapa) redzams, ka 2016.gada 1.decembrī starp SIA "/Nosaukums/" kā darba devēju, no vienas puses, un /pers. B/ kā darbinieku, no otras puses, noslēgta vienošanās Nr. 1 pie 2016.gada 18.maija darba līguma Nr. 5/2016 par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, no kuras 1.punkta izriet, ka puses vienojas ar 2016.gada 23.decembri izbeigt darba tiesiskās attiecības, kas izriet no pušu noslēgtā 2016.gada 18.maija darba līguma Nr. 5/2016. 2.punkts noteic, ka darba tiesiskās attiecības izbeigtas saskaņā ar Darba likuma 114.pantu.

Lietas materiālos nav pierādījumu tam, ka atbildētājs būtu atsaukts no amata ar dalībnieku lēmumu, savukārt pašu 2016.gada 18.maija darba līgumu, gan arī 2016.gada 1.decembra vienošanos Nr. 1 par darba tiesisko attiecību izbeigšanu prasītāja līdz prasības celšanai nav apstrīdējusi, tātad secināms, ka prasītāja situācijai, kura pastāvēja starp pusēm, piekritusi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 26.novembra sprieduma lietā Nr. SKC-437/2008 atzīts, ka "Senāta ieskatā pilnvarojuma līgums nav labāks par darba līgumu, lai regulētu SIA valdes priekšsēdētāja pienākumu izpildi, atlīdzību un citus jautājumus." "Taču, kā norādīts iepriekš, pilnvarojuma līgums ir vērsts uz tiesiska rakstura darbību veikšanu attiecībā uz trešajām personām, bet prasītāja pildīja valdes priekšsēdētājas pienākumus, kas aptver administratīvu darbību, kārtojot SIA iekšējus ikdienas jautājumus."

Ņemot vērā minētās judikatūras skaidrojumu un lietas materiālos esošo /pers. B/ kā valdes locekļa amata aprakstā norādītos pienākumus, apstiprinās tas, ka attiecības starp pusēm izrietēja no darba tiesisko attiecību jomas.

Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 15., 93., 97., 190., 193., 199.pantu, tiesa

nosprieda

SIA "/Nosaukums/" prasību pret /pers. B/ par 2016.gada 18.maija darba līguma Nr. 5/2016 atzīšanu par spēkā neesošu, noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijai pēc pilna sprieduma sastādīšanas – 2018.gada 20.februāra, apelācijas sūdzību iesniedzot Ogres rajona tiesā.

Tiesnese (personiskais paraksts) Ž.Gaigale- Prudņikova